

FORORD

NOR's Arbeidsutvalg vedtok i møte i Helsingfors 25. februar 1981 at det første forskermøte i NOR's regi skulle vies temaet "Tap av rein". Som sted for møtet ble valgt Hemavan i Sverige fordi dette ligger i Umbyn samebys område, der det i flere år har pågått undersøkelser over fallrein med tanke på å finne tapsårsaken.

Konferansen samlet 38 deltakere og var gjennomført med innledningsforedrag over valgte emner innen temaet. Det var anledning til diskusjon mellom foredragene. Forsamlingen ble deretter delt i 5 grupper og endte opp i at hver gruppe presenterte sine synspunkter.

Hovedhensikten med konferansen var:

1. Få oversikt over tapenes omfang.
2. Klarlegge status for den eksakte viten om tapsårsakene.
3. Drøfte, eventuelt prioritere emner for fremtidige forskningsprosjekter innen temaet.

Konferansen presenteres her i skriftlig form. Innledningsforedragene er levert i manuskript. Diskusjonene er referert av sekretæren som ber om overbærenhet med resultatet. Noe er strøket av plasshensyn. Presenteringen av gruppearbeidene ble forsøkt opptatt på lydbånd, men er redigert i dette heftet.

Hvorvidt konferansen lyktes i målsettingen får hver enkelt vurdere for seg. I alle fall ble det noen hyggelige dager der det ble anledning til å få

materialisert de navn som arbeider med det felles mål - å drive forskning til reindriftens fremme - og det var også en hensikt med konferansen.

Vi vil takke Umbyn's sameby som hyggelig vertskap ved besøket i Hemavans samegård.

Redaktøren beklager at referatet kommer så sent, men han var lite herre over endel av materialet.

INNHold

	Side
Program	1
Åpning av konferansen v/formannen.....	3
INNLEDNINGSFOREDRAg	
<u>T.Helle</u> : Vinterkatstrofer inom renskötseIn i Finland.Förluster och deras förebyggande ..	3
<u>A.Kosmo</u> : Oversikt over tapene i Norge	5
<u>H.Korak</u> : Renförluster i Sverige. Statistik och ersättningsmetodik	17
Diskusjon	27
<u>N.Stenberg</u> : Anförande från Svenska Samernas Riksförbund	28
<u>K.Kummeneje</u> : Sykdommer som tapsfaktorer innen reindriften	36
Diskusjon	45
<u>G.Åhman</u> : Svält	47
<u>D.Lenvik,O. Granefjell,J.Tamnes</u> : Kalvetap fra en ny synsvinkel	62
Diskusjon	73

<u>C.Rehbinder</u> : Stressfaktorenas innverknad ...	75
Diskusjon	83
<u>A.Björvall</u> : Rovdjur	84
Diskusjon	87
<u>M.Nordkvist</u> : Biotelemetri - bättre fallrens- diagnoser ?	89
Diskusjon	99
<u>A.Rognmo, K.A.Markussen, E.Jacobsen, A.S.Blix</u> : Betydningen av drektige simlers ernæring for kalvers vekst, klimatisk toleranse og over- levelse	102

GRUPPEARBEID

Gruppe 1. Hjordsammansättning v/ M.Wilhelmsson ..	107
" 2. Næringsspørsmål v/S.Skjenneberg	108
Diskusjon	113
Gruppe 3. Rovdjur v/M.Nordkvist	114
" 4. Foster og spedkalvdød v/K.Kummeneje ...	116
Diskusjon	118
Gruppe 5. Stress v/H.Korak	119
Diskusjon	121
DELTAKERE	125

Billedserie fra møtet, foto: Birgitta Ahman.